

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

AKREDYTACJA WERYFIKATORÓW ROCZNYCH RAPORTÓW DOTYCZĄCYCH EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH DAVG-01

Wydania 5

Warszawa, 29.04.2016 r.

Spis treści:

1	Wprowadzenie	3
2	Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów GHG	3
3	Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów GHG	3
3.1	Zakres akredytacji	3
3.2	Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów GHG w procesach akredytacji i nadzoru	4
3.2.1	Proces akredytacji	4
3.2.2	Nadzór planowy i ponowna ocena	4
3.2.3	Zmiany zakresu akredytacji	6
3.2.4	Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania zakresu akredytacji	6
4	Wymiana informacji	6
5	Postanowienia końcowe	7
6	Dokumenty związane	7
7	Załączniki	8

1 Wprowadzenie

Niniejszy dokument został opracowany w celu harmonizacji podejścia do akredytacji jednostek oceniających zgodność prowadzących weryfikację rocznych raportów w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, składanych zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 601/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, w odniesieniu do rozporządzenia Komisji (UE) nr 600/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie weryfikacji raportów na temat wielkości emisji gazów cieplarnianych i raportów dotyczących tonokilometrów oraz akredytacji weryfikatorów zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.

Akredytacja jednostek prowadzących wymienioną powyżej działalność ma charakter obligatoryjny z mocy ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. 2015, poz. 1223).

Polskie Centrum Akredytacji podczas prowadzenia ocen weryfikatorów rocznych raportów dotyczących emisji gazów cieplarnianych, zwanych dalej „weryfikatorami GHG” postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami podanymi w dokumencie DA-01 *Opis systemu akredytacji* oraz zasadami określonymi poniżej.

Tekst niniejszego dokumentu został opracowany w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska oraz we współpracy z Komitetem Technicznym Specjalistycznym ds. Środowiska.

2 Wymagania akredytacyjne i warunki akredytacji weryfikatorów GHG

Weryfikator GHG powinien spełniać wymagania akredytacyjne podane w:

- normie **PN-EN ISO 14065** Gazy cieplarniane - Wymagania dla jednostek prowadzących walidację i weryfikację dotyczącą gazów cieplarnianych do wykorzystania w akredytacji lub innych formach uznawania;
- rozporządzeniu Komisji (UE) nr 600/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie weryfikacji raportów na temat wielkości emisji gazów cieplarnianych i raportów dotyczących tonokilometrów oraz akredytacji weryfikatorów zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady.

Ponadto w akredytacji weryfikatorów GHG mają zastosowanie warunki właściwe dla akredytacji weryfikatorów GHG, w tym polityki PCA i obowiązkowe dokumenty EA i IAF w szczególności:

- EA-6/03 Dokument EA dotyczący uznawania weryfikatorów w ramach Dyrektywy EU ETS;
- IAF MD 6 Dokument obowiązkowy IAF dotyczący stosowania normy ISO 14065;
- niniejszym dokumencie (DAVG-01);
- dokumenty pomocnicze (wytyczne) opracowane i rekomendowane przez Komisję Europejską w działalności realizowanej przez weryfikatorów GHG.

Dodatkowo w przypadku ubiegania się o akredytację weryfikator GHG powinien spełniać warunki przyjęte w deklaracji zawartej we wniosku o akredytację (FA-01), a po udzieleniu akredytacji warunki wynikające z zawartego z PCA *Kontraktu*.

3 Szczegółowe zasady udzielania i utrzymywania akredytacji weryfikatorów GHG

3.1 Zakres akredytacji

Zakres akredytacji weryfikatora GHG określa się zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 600/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. **wraz z identyfikacją lokalizacji, w których prowadzona jest działalność kluczowa oraz krajów, w których weryfikator GHG prowadzi akredytowaną działalność.**

3.2 Zasady prowadzenia ocen weryfikatorów GHG w procesach akredytacji i nadzoru

3.2.1 Proces akredytacji

Ocena weryfikatora GHG w procesie akredytacji polega na przeglądzie dokumentacji i ocenie kompetencji na podstawie przeprowadzonej oceny w siedzibie.

W procesach akredytacji PCA ocenia na miejscu system zarządzania weryfikatora GHG oraz jego kompetencje do prowadzenia działalności weryfikacyjnej.

Weryfikator GHG przed złożeniem wniosku powinien przeprowadzić przegląd dokumentacji wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi i przedstawić jego wynik na formularzu FAVG-02 składanym do PCA wraz z wnioskiem (FA-01).

Ponadto weryfikator GHG przeprowadza audit wewnętrzny i przegląd wdrożonego systemu zarządzania na zgodność z wymaganiami akredytacyjnymi.

Na ocenę weryfikatora GHG ubiegającego się o akredytację składają się następujące elementy:

- **przegląd dokumentacji** weryfikatora GHG;
- **ocena na miejscu** tj. w siedzibie weryfikatora GHG i we wszystkich jego lokalizacjach, w których prowadzona jest kluczowa działalność.

Kluczowe działalności obejmują: formułowanie i zatwierdzanie polityki, rozwój i zatwierdzanie procesów i/lub procedur, ocenę początkową kompetencji oraz zatwierdzanie personelu i podwykonawców, nadzór nad procesami monitorowania kompetencji personelu i podwykonawców, mechanizmy ochrony bezstronności i niezależności weryfikatora GHG i jego personelu, przegląd umowy, w tym przegląd techniczny wniosku, decyzje dotyczące weryfikacji, w tym przegląd techniczny zadań związanych z weryfikacją, planowanie działań weryfikacyjnych, niezależny przegląd.

PCA w odniesieniu do weryfikatorów GHG udziela akredytacji warunkowej. Przed pierwszym wydaniem przez weryfikatora dokumentów zawierających powołanie na akredytację, PCA przeprowadza obserwacje reprezentatywnej próbki zakresu akredytacji oraz reprezentatywnej próbki personelu weryfikatora GHG. W związku z tym PCA obserwuje działania weryfikatora GHG u jego klienta w każdym z klastrów zdefiniowanych w tabeli nr 1 (pkt 3.2.2). Weryfikator GHG jest zobowiązany do zgłoszenia do PCA działalności z odpowiednim wyprzedzeniem. Pozytywny wynik obserwacji jest warunkiem utrzymania akredytacji i umożliwia weryfikatorowi GHG wydanie dokumentów z powołaniem się na status akredytowanego weryfikatora GHG.

Jeżeli w trakcie obserwacji zostaną stwierdzone niezgodności wskazujące na poważne naruszenie wymagań akredytacyjnych, wówczas weryfikator GHG przed wydaniem oświadczenia weryfikacyjnego zawierającego **powołanie na akredytację**, jest zobowiązany do podjęcia korekcji/działań korygujących w trybie natychmiastowym oraz do bezzwłocznego poinformowania PCA o ich realizacji. Jeżeli to konieczne, ocena podjętych działań prowadzona będzie przez PCA również w formie obserwacji. Pozytywna ocena wykonania korekcji/działań korygujących jest warunkiem utrzymania akredytacji.

Podczas prowadzenia obserwacji weryfikator GHG udostępnia PCA wszystkie dokumenty dostępne dla zespołu weryfikacyjnego, a przynajmniej: plan monitorowania i zezwolenie prowadzącego instalację lub operatora statku powietrznego, raport na temat wielkości emisji, zapisy z analizy ryzyka biznesowego, analizy strategicznej i analizy ryzyka, sprawozdanie z poprzedniej weryfikacji (jeśli była wykonywana), plan weryfikacji, zapisy dotyczące personelu zaangażowanego w weryfikację.

3.2.2 Nadzór planowy i ponowna ocena

W nadzorze planowym i w trakcie ponownej oceny PCA potwierdza kompetencje do prowadzenia działalności weryfikacyjnej poprzez ocenę w siedzibie i obserwacje weryfikacji prowadzonych przez weryfikatora GHG u jego klienta.

W nadzorze planowym oraz przy ponownej ocenie w przypadku weryfikatora GHG prowadzącego działalność kluczową w różnych lokalizacjach, PCA prowadzi każdą ocenę w siedzibie oraz na próbcie w wybranych lokalizacjach. Lokalizacje wybiera się losowo w ten sposób, żeby w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną:

- liczba ocenianych za każdym razem lokalizacji była możliwie taka sama;
- zostały ocenione wszystkie lokalizacje;
- przeprowadzono obserwacje działalności weryfikatora GHG prowadzonej w ramach każdej lokalizacji (jeżeli ma to zastosowanie).

Weryfikator GHG powinien na bieżąco aktualizować wykaz personelu prowadzącego weryfikację z podziałem na:

- funkcje pełnione w zespołach weryfikacyjnych,
- rodzaj działalności,
- liczbę przeprowadzonych weryfikacji i ich terminy,
- kraje działalności.

Weryfikator GHG powinien przekazać do PCA ww. wykaz na 2 miesiące przed planowaną oceną oraz na każde żądanie PCA.

Dla każdego weryfikatora GHG, opracowywany jest program obserwacji, który w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, pozwoli na przeprowadzenie obserwacji reprezentatywnej próbki zakresu akredytacji oraz reprezentatywnej próbki personelu weryfikatora GHG.

Program obserwacji jest ustalany na podstawie analizy ryzyka, biorąc pod uwagę:

- doświadczenie weryfikatora w EU ETS,
- zakres akredytacji – liczbę rodzajów działań,
- liczbę lokalizacji weryfikatora GHG, w których prowadzona jest działalność kluczowa,
- liczbę zweryfikowanych raportów (liczba klientów / zweryfikowanych raportów),
- liczbę personelu – audytorów, ekspertów, któremu weryfikator GHG powierza działania weryfikacyjne,
- poziom działalności weryfikacyjnej w innych krajach członkowskich,
- złożoność i skalę emisji zweryfikowanych instalacji (różnorodność klientów, np. niski, średni lub wysoki poziom emisji, jedno lub kilka źródeł emisji),
- użycie przez prowadzącego instalację metodyki opartej na pomiarach – CEMS,
- dotychczasowe doświadczenia z ocen.

Ustanowiony program obserwacji musi zapewnić przeprowadzenie obserwacji w każdym z klastrów zdefiniowanych w tabeli nr 1, jednak liczba obserwacji w ramach corocznej oceny nie może być mniejsza niż:

- 1 obserwacja – w przypadku, gdy weryfikator zweryfikował poniżej 85 raportów,
- 2 obserwacje – w przypadku, gdy weryfikator zweryfikowała od 86 do 185 raportów,
- 3 obserwacje – w przypadku, gdy weryfikator zweryfikował ponad 185 raportów.

Tabela nr 1. Podział zakresu akredytacji na klastry

klaster	rodzaj działania ¹	proces akredytacji	nadzór + ponowna ocena
A	1a, 1b, 7	x	x
B	6	x	x
C	2, 8	x	x
D	3, 4, 5	x	x
E	9	x	x
F	10, 11	x	x
G	12	x	x

¹ Numery rodzaju działania zostały podane zgodnie z załącznikiem I rozporządzenia Komisji (UE) nr 600/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r., kolumna: „rodzaj działania nr”

W przypadku, gdy weryfikator GHG prowadzi działalność weryfikacyjną poza granicami Polski, PCA stosuje zasady i wymagania podane w dokumencie DA-07.

Działania w nadzorze, powinny zapewnić ocenę, w trakcie całego cyklu akredytacji, włącznie z ponowną oceną, procesów weryfikacji prowadzonych przez weryfikatora GHG w każdym rodzaju działania z zakresu udzielonej akredytacji.

3.2.3 Zmiany zakresu akredytacji

Rozszerzenie zakresu akredytacji weryfikatora GHG o inne rodzaje działań wymienione w załączniku I rozporządzenia Komisji (UE) nr 600/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. w kolumnie „zakres akredytacji” może nastąpić po przedstawieniu przez niego dowodów na posiadanie personelu kompetentnego w zakresie wnioskowanego rozszerzenia akredytacji. Ocena dla celów rozszerzenia jest prowadzona w formie przeglądu dokumentacji lub oceny na miejscu.

Tak jak w przypadku procesu akredytacji, PCA warunkowo rozszerza zakres akredytacji. Dalsze postępowanie łącznie z obserwacjami prowadzone jest według zasad podanych w punkcie 3.2.1 *Proces akredytacji*. W przypadku gdy rozszerzenie dotyczy rodzaju działań w klastrze, w którym weryfikator GHG posiada już akredytację, możliwe jest przeprowadzenie przeglądu dokumentacji z przeprowadzonego procesu weryfikacji. W przypadku rozszerzenia o rodzaj działania w klastrze, w którym weryfikator GHG nie posiada akredytacji, PCA prowadzi obserwację.

3.2.4 Szczegółowe warunki zawieszania, cofania lub ograniczania zakresu akredytacji

Ograniczenie zakresu akredytacji oraz zawieszenie i cofnięcie akredytacji weryfikatorowi GHG odbywa się na zasadach określonych w dokumencie DA-01.

Dodatkowo, w stosunku do zapisów w DA-01, cofnięcie akredytacji odbywa się na skutek:

- prawomocnego uznania członka ścisłego kierownictwa weryfikatora GHG winnym oszustwa,
- celowego przedstawienia przez weryfikatora GHG nieprawdziwych informacji.

Weryfikator GHG powinien zademonstrować kompetencje we wszystkich zakresach udzielonej mu akredytacji. W przypadku, gdy w danym cyklu akredytacji weryfikator GHG nie przeprowadził żadnej weryfikacji dla którejś z części zakresu, akredytacja weryfikatora GHG zostaje **zawieszona** z końcem tego cyklu akredytacji w zakresie tych działalności, **chyba że akredytowany podmiot jest w stanie przedstawić utrzymanie kompetencji w alternatywny sposób**.

4 Wymiana informacji

Do 15 listopada każdego roku weryfikator GHG przesyła do PCA poniższe informacje:

- planowane terminy i miejsca weryfikacji, które zamierza przeprowadzić,
- adresy i dane kontaktowe prowadzących instalacje lub operatorów statków powietrznych, których raporty podlegają jego weryfikacji.

Jeżeli w powyższych informacjach nastąpią zmiany, weryfikator zgłasza je w terminie 2 tygodni od zaistnienia zmiany.

Do dnia 31 grudnia każdego roku PCA przekazuje do ministra właściwego do spraw środowiska program ocen zaplanowanych w odniesieniu do każdego weryfikatora GHG.

Do dnia 1 czerwca każdego roku PCA przekazuje do ministra właściwego do spraw środowiska sprawozdanie z wykonanych zadań.

Przekazywanie powyższych informacji odbywa się na formularzach przygotowanych przez Komisję Europejską.

W przypadku zawieszenia, cofnięcia lub ograniczenia akredytacji weryfikatora GHG lub uchylecia tych decyzji, PCA informuje o tym fakcie:

- ministra właściwego do spraw środowiska,
- właściwy organ i krajową jednostkę akredytującą każdego państwa członkowskiego, w którym weryfikator prowadzi weryfikację.

W przypadku, gdy w ramach realizacji art. 72, minister właściwy do spraw środowiska przekaze informacje o stwierdzeniu nieprzestrzegania rozporządzenia Komisji (UE) nr 600/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. przez akredytowanego weryfikatora, PCA uznaje taką informację za skargę.

PCA podejmuje działania w celu rozpatrzenia skargi i w ciągu 3 miesięcy od otrzymania informacji udziela odpowiedzi właściwemu organowi. Odpowiedź ta zawiera informacje o podjętych działaniach i, w stosownych przypadkach, o środkach administracyjnych² podjętych w stosunku do weryfikatora GHG.

W sytuacjach mających zastosowanie, PCA prowadzi również wymianę informacji wynikających z realizacji artykułu 73 i 74 rozporządzenia Komisji (UE) nr 600/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r.

5 Postanowienia końcowe

Niniejsze wydanie dokumentu DAVG-01 zastępuje wydanie 4 z 24.03.2014 r. Dokument został wprowadzony Komunikatem nr 201 z dnia 29.04.2016 i obowiązuje od dnia 01.07.2016 r. Istotne zmiany w odniesieniu do wydania poprzedniego zostały oznaczone kolorem czerwonym.

6 Dokumenty związane

Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są dokumenty wymienione w punkcie 2 oraz:

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 601/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca program handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych na obszarze Wspólnoty i zmieniająca Dyrektywę Rady 96/61/WE

Ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. 2015, poz. 1223)

EA INF 10 Guide on the Publication of Data on Accredited Verifiers According to Article 75 of Commission Regulation (EU) No 600/2012

EA INF 9 Guide on the Content of the Accreditation Certificate for Verifiers Accredited for EN ISO 14065 and the Commission Regulation (EU) No 600/2012

DA-01 Opis systemu akredytacji

DA-07 Polityka dotycząca akredytacji transgranicznej

Polskie Normy oraz Przewodniki ISO/IEC dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

Dokumenty EA i IAF w wersji oryginalnej dostępne są na stronach internetowych: EA: www.european-accreditation.org, IAF: www.iaf.nu. Dokumenty PCA oraz tłumaczenia dokumentów EA i IAF dostępne są na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do dokumentów PCA oraz EA i IAF jest bezpłatny.

² Na podstawie artykułu 53. rozporządzenia Komisji (UE) nr 600/2012, krajowa jednostka akredytująca może zawiesić, cofnąć lub ograniczyć akredytację weryfikatora GHG, jeśli nie spełnia on wymagań zawartych w rozporządzeniu. Działania te zostały określone jako "środki administracyjne"

Dokumenty pomocnicze (wytyczne), rekomendowane przez Komisję Europejską dostępne są na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/monitoring/documentation_en.htm

oraz na stronie **KOBiZE**.

7 Załączniki

- FAVG-01   Załącznik do wniosku o akredytację weryfikatora rocznych raportów dotyczących emisji gazów cieplarnianych (GHG)
- FAVG-02   Przegląd dokumentacji weryfikatora GHG